

**El dret d'informació a les
víctimes de delictes.
Especial referència a les
víctimes de violència de
gènere.**

Laura Ferrer Teixidó

Tutor/a del treball:

Dra. Sílvia Pereira Puigvert

GRAU EN CRIMINOLOGIA

CURS 2014-2015

Universitat
de Girona

Si miro al cel, sé que en la distància compartim la mateixa estrella.

A Joan Ferrer i Barnés, gran pare i millor persona, in memoriam

ÍNDIX

	Pàgina
1. Presentació.....	04
2. Metodologia.....	06
3. El dret d'informació a les víctimes: Regulació a la Unió Europea i a Espanya.....	09
3.1. Decisió Marc 2001/220/JAI	09
3.2. Directiva 2012/29/UE	10
3.3. Llei Orgànica 1/2004	13
3.4. Llei 4/2015	16
4. El cas concret de les víctimes de violència de gènere. Com reben informació en les diferents fases del procés? Visió teòrica i pràctica de la qüestió.....	24
5. Possibles línies d'actuació per millorar la situació actual. Conclusions.....	29
6. Bibliografia	31
7. Agraïments	33

1. PRESENTACIÓ

Aquesta investigació ha vingut motivada per l'interès que em va sorgir en llegir la legislació vigent respecte als drets de les víctimes en el procés penal, una legislació que, des d'una perspectiva pràctica no em queda del tot clar si es compleix o no.

Per dur a terme la recerca respecte al dret d'informació de la víctima en el procés penal, concretament de les víctimes de violència de gènere, m'he formulat la següent pregunta d'investigació:

<<Es vulnera el dret d'informació a la víctima de violència de gènere, en el procés penal?>>

Amb aquesta pregunta d'investigació intentaré esbrinar si a la realitat, és a dir si a la pràctica del procés penal, es vulnera el dret d'informació a la víctima o no. Com bé he esmentat anteriorment, sempre estudiarem el cas de les víctimes de violència de gènere.

Per estudiar si es vulnera o no aquest dret, ens centrarem en els diferents estadis on es pot trobar la víctima, això és:

- Abans del procés penal: Ja sigui en la comissaria de policia/Mossos d'Esquadra/etc., als serveis socials, al metge de capçalera, o qualsevol lloc on es pugui adreçar abans no es posi la denúncia.
- Durant el procés penal: En els jutjats, amb l'advocat, etc.
- Després del procés penal: Si rep tota la informació sobre resolucions, canvis (com per exemple la posada en llibertat de la persona que l'ha agredit), etc., ja sigui via carta formal, o en seus policials o judicials.

Aquesta investigació consta de *la vulneració del dret d'informació de la víctima en el procés penal (víctimes de violència de gènere)* com a Variable Dependent.

A partir d'aquest concepte abstracte, podem dur a terme una operacionalització per tal de concretar una mica més. Per tant, entenem per *la vulneració del dret d'informació de la víctima en el procés penal (víctimes de violència de gènere)* totes les

accions que succeeixin abans, durant, i després del procés penal, ja siguin dutes a terme per institucions i/o persones, que obstaculitzin la deguda informació de la víctima en tot moment de tots els seus drets i deures i de l'evolució del procés.

Val a dir també, que no disposem de cap variable independent que intervingui o influeixi en la variable dependent, ja que es tracta d'una investigació molt teòrica centrada en l'àmbit del dret penal, en la que la problemàtica tracta simplement de si s'informa o no a les víctimes.

A partir d'aquí, cal plantejar-nos una hipòtesi per intentar contrastar-la durant el procés de la investigació. La hipòtesi que m'he plantejat és que, efectivament, *Sí que es vulnera el dret d'informació a la víctima de violència de gènere en el procés penal.* Crec que, conscient o inconscientment, d'alguna manera sí que es vulnera aquest dret, ja sigui per part de les institucions oficials com per part de terceres persones com per exemple podria ser l'advocat. Bé sigui per "anar per feina" com per desconeixement, en diferents situacions sembla ser que es vulnera el dret de la víctima i no se la informa de tot el que és precís.

2. METODOLOGIA

Per estructurar la metodologia que es durà a terme en aquesta investigació, cal dir que gran part d'aquesta investigació consistirà en una àmplia recerca bibliogràfica, ja que, donades les circumstàncies del tema a estudiar, no ens trobem davant de variables independents, amb les quals podríem desenvolupar taules estadístiques i dur a terme diferents passos que ens ajudarien a aproximar-nos millor a la realitat, com podria donar-se el cas en altres estudis, ja siguin quantitius com qualitius.

Aquest estudi doncs, es basa en una extensa recerca bibliogràfica mitjançant la qual es pretén buscar informació per estudiar la pregunta d'investigació que ens hem plantejat:

“Es vulnera el dret d'informació de la víctima de violència de gènere, en el procés penal?”.

Així doncs, la recerca bibliogràfica com a metodologia d'aquesta investigació pretén comprovar si es compleix o no la hipòtesi que ens hem plantejat:

“ Sí que es vulnera el dret d'informació de la víctima de violència de gènere, en el procés penal.”

Per tant, pel que fa al marc normatiu, consultarem la Llei de l'Estatut de la Víctima del delictes¹, la Llei Orgànica 1/2004 del 28 de desembre sobre les Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere², la Decisió Marc 2001/220/JAI del 15 de març del 2001 del Consell d'Europa³, i la Directiva 2012/29/UE⁴, aquestes dos últimes per obtenir una visió més àmplia sobre la regulació legal a nivell europeu.

---

¹ Espanya. Llei de l'Estatut de la Víctima del delictes, de 27 d'abril de 2015. (Butlletí Oficial de l'Estat [en línia]). <http://www.boe.es/boe_catalan/dias/2015/04/28/pdfs/BOE-A-2015-4606-C.pdf>. [Consulta: 25 de maig del 2015].

² Espanya. Llei Orgànica sobre Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere, de 28 de desembre de 2004. (BOE [en línia], núm. 313, 29-12-2004, pàg. 42166-42197). <<http://www.boe.es/boe/dias/2004/12/29/pdfs/A42166-42197.pdf>>. [Consulta: 13 de gener del 2014].

³ Europa. Decisió Marc relativa a l'Estatut de la Víctima en el procés penal, de 15 de març de 2001. (DOCE [en línia], núm. 82, 22-03-2001, pàg. 1-4). <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:082:0001:0004:ES:PDF>>. [Consulta: 20 de gener del 2014].

A part de la legislació anomenada anteriorment, cal consultar i estudiar a fons altres tipus de bibliografia, ja que, per molt que hi hagi un marc normatiu vigent, la realitat podria ser una altra, és a dir que podria ser que el que succeeix a la pràctica no s'aproximi a la legislació corresponent.

Per tant, també es durà a terme una recerca d'informació sobre criteris d'actuació judicial davant la violència de gènere del Consell General del Poder Judicial⁵, per comprovar si aquests criteris es corresponen amb les normes establertes.

A més a més, crec convenient consultar també bibliografia d'autors que parlen sobre el mateix tema, veient així diferents punts de vista i opinions al respecte.

No obstant, com bé he comentat anteriorment, no només amb el marc normatiu i bibliografia podem extreure'n tota la informació necessària per corroborar la nostra hipòtesi, ja que, per tal d'aproximar-nos de manera més exacta a la realitat, cal que també afegim una part més pràctica a la investigació. Així doncs, a part de la regulació legal, cal estudiar què és el que succeeix a la pràctica. Per investigar en aquest aspecte, s'han programat tres entrevistes amb tres persones d'àmbits diferents, perquè ens donin el seu punt de vista i ens expliquin el que veuen que es realitza en el dia a dia.

Les tres entrevistes programades són:

1. Oficina d'Atenció a la Víctima
2. Metge en Centre d'Atenció Primària
3. Advocada especialista en violència de gènere

Així doncs, aquesta serà la metodologia que es seguirà en aquesta investigació, que consta d'una part purament teòrica en la que es durà a terme una recerca de

---

⁴ Europa. Directiva per la que s'estableixen normes mínimes sobre els drets, el recolzament i la protecció de les víctimes de delictes, i per la que es substitueix la Decisió Marc 2001/220/JAI del Consell, de 25 d'octubre de 2012. (BOE [en línia], núm. 315, 14-11-2012, pàg. 57-73). <<http://www.boe.es/doue/2012/315/L00057-00073.pdf> >. [Consulta: 7 de febrer del 2014].

⁵ Podeu consultar la Guia de Criteris d'actuació Judicial davant la violència de gènere aquí: <http://www.poderjudicial.es/stfls/SALA%20DE%20PRENSA/EN%20PORTADA/Gu%C3%ADa%20criterios%20actuacion%20violencia%20genero%20actualizaci%C3%B3n%202013.pdf>

bibliografia diversa, i d'una part una mica més pràctica en la que es realitzaran una sèrie d'entrevistes per contrastar la teoria amb la realitat.

Posteriorment, un cop contrastada la nostra hipòtesi, en cas que aquesta es compleixi, proposarem possibles solucions al problema.

3. EL DRET D'INFORMACIÓ A LES VÍCTIMES: REGULACIÓ A LA UNIÓ EUROPEA I A ESPANYA

3.1. Decisió Marc 2001/220/JAI del Consell d'Europa del 15 de març del 2001 relativa a l'estatut de la víctima en el procés penal

En la Decisió Marc del Consell d'Europa del 15 de març del 2001, relativa a l'estatut de la víctima en el procés penal⁶ es creu necessari el fet d' harmonitzar normes i pràctiques pel que fa a l'estatut i als principals drets de la víctima, incidint especialment en el respecte a la seva dignitat, en el seu dret a declarar i a ser informada, a entendre i ser entesa, a ser protegida en les diferents fases de les actuacions i a què es tingui en compte el fet de residir en un Estat membre diferent al de la comissió del delictes.

Centrant-me en l'article 4 de la present Decisió Marc, que és el que regula el dret de la víctima a rebre informació, veiem com realment sí conté que els Estats Membres han de garantir que la víctima, en particular des del primer contacte amb les autoritats policials, a través dels mitjans que es considerin adequats, i sempre que sigui possible i en llengües de comprensió general, rebi la informació necessària per a la protecció dels seus interessos. L'article manifesta que:

"Dicha información incluirá, como mínimo:

- a) El tipo de Servicios u organizaciones a los que puede dirigirse para obtener apoyo;*
- b) El tipo de apoyo que puede recibir;*
- c) El lugar y el modo en que puede presentar una denuncia;*
- d) Las actuaciones subsiguientes a la denuncia y su papel respecto de aquéllas;*
- e) El modo y las condiciones en que podrá obtener protección;*
- f) La medida y las condiciones en que puede acceder a:
  - i) Asesoramiento jurídico, o*
  - ii) Asistencia jurídica gratuita, o*
  - iii) Cualquier otro tipo de asesoramiento, siempre que, en los casos contemplados en los incisos i) y ii), la víctima tenga derecho a ello;**
- g) Los requisitos para tener derecho a una indemnización;*
- h) Si reside en otro Estado, los mecanismos especiales de defensa de sus derechos que puede utilizar."*

També voldria fer referència a l'article 5 d'aquesta Decisió Marc de la que hem estat fent referència fins ara, ja que en aquest hi trobem regulades les garanties de comunicació. Podem veure com en l'article anomenat s'inclou que els Estats membres hauran de prendre les mesures necessàries per tar de disminuir, en el

---

⁶ Europa. Decisió Marc relativa a l'Estatut de la Víctima en el procés penal, de 15 de març de 2001. (DOCE [en línia], núm.82, 22-03-2001, pàg. (1-4). <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:082:0001:0004:ES:PDF>>. [Consulta: 20 de gener del 2014].

que sigui possible, les dificultats de comunicació que puguin afectar a la comprensió i a la participació de la víctima en les diferents fases importants del procés penal, quan aquesta sigui testimoni o part en les actuacions, en termes comparables als que s'apliquen al processat.

Finalment, des de la mateixa directiva també es garanteix que la víctima que ho sol·liciti sigui informada del curs de la seva denúncia, dels elements pertinents que la permetin seguir el desenvolupament del procés penal i de la sentència del tribunal. Així com en el cas que pugui existir risc per la víctima, se la informarà de la posada en llibertat del seu agressor.

Per tant, veiem com una vegada més, s'intenta garantir el dret d'informació de la víctima.

3.2. Directiva 2012/29/UE del Parlament Europeu i del Consell d'Europa de 25 d'octubre del 2012 per la que s'estableixen normes mínimes sobre els drets, el suport i la protecció de les víctimes de delictes, i per la que es substitueix la Decisió Marc 2001/220/JAI del Consell d'Europa

També he estudiat a fons la Directiva 2012/29/UE del Parlament Europeu i del Consell d'Europa, del 25 d'octubre de 2012, per la que s'estableixen normes mínimes sobre els drets, el recolzament i la protecció de les víctimes de delictes, i per la que es substitueix la Decisió Marc citada anteriorment, la 2001/220/JAI del Consell d'Europa, i on també trobem disposicions sobre el dret d'informació de la víctima⁷.

Aquesta Directiva, en els seus punts 27, 28, 29, 32 i 33 del preàmbul, contempla que la informació a la víctima s'ha d'enviar a la última direcció facilitada per aquesta a les autoritats competents, que els estats membres no estan obligats a

---

⁷ Europa. Directiva per la que s'estableixen normes mínimes sobre els drets, el recolzament i la protecció de les víctimes de delictes, i per la que es substitueix la Decisió Marc 2001/220/JAI del Consell, de 25 d'octubre de 2012. (BOE [en línia], núm. 315, 14-11-2012, pàg. 57-73). < <http://www.boe.es/doue/2012/315/L00057-00073.pdf> >. [Consulta: 7 de febrer del 2014]. Aquesta Directiva té com a objectiu modificar i ampliar les disposicions de la Decisió Marc 2001/220/JAI, per tal d'incrementar la confiança amb els sistemes judicials penals de tots els Estats membres i brindar una major protecció a les víctimes adoptant normes comunes mínimes per a tots ells. Les modificacions que es volen introduir són substancials en número i naturalesa, per tant, per motius de claredat s'haurà de substituir l'anomenada Decisió Marc en la seva totalitat.

proporcionar informació si la divulgació d'aquesta pot afectar a la correcta tramitació de la causa, que les autoritats competents han de vetllar perquè les víctimes rebin dades de contacte actualitzades per a la comunicació sobre el seu cas, a no ser que la víctima hagi expressat la seva voluntat de no rebre aquesta informació. Així mateix, s'estableix que és precís facilitar a les víctimes la informació específica sobre la posada en llibertat o la fuga de l'infractor si així ho sol·liciten, excepte en els casos que existeixi un perill o risc concret de danys per l'infractor que pogués resultar de la notificació. Això no s'aplicarà per a les situacions d'infraccions lleus, en les que només hi ha un risc mínim de danys per a la víctima. Finalment es disposa que s'ha d'informar a les víctimes de tot dret a recórrer contra una decisió de posada en llibertat de l'infractor. Per tant, una vegada més, s'intenta garantir el dret d'informació de la víctima.

També, en el mateix preàmbul aquesta Directiva, es fa especial incidència a que els Estats membres han de brindar suport a les víctimes i facilitar una correcta traducció i interpretació en els casos en què sigui necessari. La necessitat de permetre a les víctimes explicar les circumstàncies del delictes i poder aportar proves de manera comprensible per les autoritats competents, ens porta a garantir de forma imminent que la víctima sigui tractada amb respecte i que pugui exercir els seus drets. És per això, que en l'apartat 34 del preàmbul d'aquesta Directiva s'estableix que sempre s'ha de proporcionar a la víctima interpretació gratuïta, durant el procés de l'interrogatori i per així facilitar-li la seva participació de manera activa a les diferents vistes judicials, d'acord amb l'estatut de la víctima en el sistema judicial penal pertinent. Per tant, es precisa oferir interpretació en la mesura del que sigui necessari per tal que les víctimes puguin exercir els seus drets.

En els punts 37, 38, 51 i 63 trobem disposicions sobre el suport que se li ha de brindar a la víctima, un suport que ha d'estar disponible des del moment en què les autoritats competents tinguin constància de la víctima i durant tot el procés penal, també durant el temps que es cregui oportú amb posterioritat del procés penal, en funció de les necessitats de la víctima i dels drets establerts. Aquest

suports s'ha de brindar a través de diferents mitjans, sense masses tràmits i mitjançant una distribució geogràfica suficient en el territori de l'Estat membre, de manera que totes les víctimes puguin accedir a aquests serveis. També és important que les víctimes que hagin patit danys considerables deguts a la gravetat del delictes, puguin requerir de serveis de suport especialitzat. Aquest suport especialitzat s'estableix a l'apartat 38 del mateix preàmbul, i va dirigit a les persones més vulnerables o que es troben exposades a un risc de lesions especialment elevat. Així doncs, hauran de rebre suport especialitzat i protecció jurídica. Aquest suport es basarà en un enfocament integrat i precís que tingui en compte les necessitats específiques de cada víctima, la gravetat dels danys patits com a conseqüència del delictes, així com la relació entre les víctimes, els infractors, els seus fills i el seu entorn social més ampli.

Un dels objectius principals d'aquests serveis consisteix a informar a les víctimes dels seus drets en virtut de la present Directiva, per tal que puguin prendre decisions en un entorn que recolzi a la víctima i la tracti amb dignitat, respecte i sensibilitat. Uns exemples dels tipus d'ajuda que aquests serveis de suport especialitzat han d'oferir poden consistir en facilitar acolliment i allotjament segurs, atenció mèdica immediata, assistència psicològica, assessorament jurídic, etc.

També, en temes de suport, a l'apartat 63 es disposa que per tal que es pugui trencar amb el cercle de la victimització secundària i que les víctimes tinguin més confiança amb els sistemes de justícia penal i per tant es disminueixi el número de delictes no denunciats, és precís que disposin de serveis de suport fiables i que *“les autoritats competents estiguin preparades per respondre de manera respectuosa, considerada, no discriminatòria i professional”*⁸.

Com a conclusió final respecte dels canvis que s'han produït a la Directiva de la que hem estat parlant fins ara, dir que en relació al seu antecedent, la Decisió Marc 2001/220/JAI, la Directiva es converteix en un instrument jurídic més compromès i més garantista que la derogada Decisió Marc del 2001. La Directiva

---

⁸ Podeu trobar l'informació referent a Informació i Recolzament a la víctima, al Capítol 2 de la Directiva 2012/29/UE del Parlament Europeu i del Consell Europeu de 25 d'octubre del 2012.

està més ben definida i més adequada a la realitat, atorgant més protecció a la víctima. En definitiva, ofereix un tracte més íntegre i sensibilitzador de la víctima en el marc de la Unió Europea.

Els Estats membres hauran d'incorporar-la en els seus ordenaments interns com a molt tard el 16 de novembre del 2015 (ho podem veure a l'article 27 de la Directiva), així doncs, serà a partir de llavors que es podrà evidenciar si realment serà un instrument jurídic de gran magnitud i si els Estats membres seran capaços d'incorporar-la als seus ordenaments interns, reconeixent i respectant els drets i obligacions previstes a la citada Directiva.

3.3. Llei Orgànica 1/2004 del 28 de desembre sobre Mesures de protecció integral contra la violència de gènere (LOVG)

Fins ara hem vist què succeïa amb la normativa de la Unió Europea. Si dirigim la mirada a Espanya, resulta convenient per l'objecte d'aquest estudi examinar la Llei Orgànica 1/2004 del 28 de desembre, sobre mesures de protecció integral contra la violència de gènere⁹. Com bé es desprèn del títol, va adreçada a les víctimes de violència de gènere, i en ella trobem totes les mesures de protecció que aquestes tenen al seu abast. La Llei pretén proporcionar una resposta global a la violència que s'exerceix sobre les dones. En el llibre de Montserrat de Hoyos *"Tutela Jurisdiccional frente a la violencia de género: Aspectos procesales, civiles, penales y laborales."*¹⁰ s'explica una de les principals mesures de protecció que s'ha adoptat des de la present llei, La creació dels Jutjats de Violència sobre la Dona:

"Precisamente, una de las medidas de protección emprendidas por la mencionada ley española es la atribución de la tutela jurisdiccional en materia de violencia de género a unos órganos

---

⁹ Espanya. Llei Orgànica sobre Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere, de 28 de desembre de 2004. (BOE [en línia], núm. 313, 29-12-2004, pàg. 42166-42197). <<http://www.boe.es/boe/dias/2004/12/29/pdfs/A42166-42197.pdf>>. [Consulta: 13 de gener del 2014].

¹⁰ De Hoyos, Montserrat. (2009). *Tutela Jurisdiccional frente a la violencia de género: Aspectos procesales, civiles, penales y laborales*. (1a ed.). Valladolid: Lex Nova.

*jurisdiccionales específicos de nueva creación, cuales son los llamados Juzgados de Violencia sobre la Mujer, conocidos bajo las siglas JVM. En términos generales tales juzgados constituyen así Juzgados de Instrucción especializados dentro del orden jurisdiccional penal con competencia para la instrucción de este tipo de delitos de género además del enjuiciamiento de ciertas faltas. (...). El fundamento de dicha especialización que se erige en uno de los principios rectores de la presente ley no es otro sino proceder a una lucha más eficaz contra este tipo de delitos causados por agresor-hombre contra víctima-mujer. (...)*¹¹.

Aquesta llei abraça tant els aspectes preventius, educatius, socials, assistencials i d'atenció posterior a la víctima, com la normativa civil que incideix en l'àmbit familiar o de convivència on principalment es produeixen les agressions, així com el Principi de Subsidiarietat en les Administracions Públiques¹².

La LOVG estableix mesures de sensibilització i intervenció en l'àmbit educatiu, en el sanitari, i també en el social. També contempla la protecció dels menors, no només per fer complir els seus drets, sinó també per tal de garantir de forma eficaç les mesures de protecció adoptades respecte a la dona.

Es pot veure com en el Títol II de la Llei, en el capítol I, es garanteix el dret d'accés a la informació i a l'assistència social integrada.

Després d'aquesta introducció, em centraré en l'article 18 del mateix Títol II i Capítol I de la present Llei, el qual regula el dret a la informació. Aquest article disposa que les dones víctimes de violència de gènere tenen dret a rebre plena informació i assessorament adequat a la seva situació personal, a través dels serveis, organismes o oficines que puguin disposar les Administracions públiques. Aquesta informació comprendrà les mesures contemplades a la Llei relatives a la seva protecció i seguretat, i els drets i ajudes previstes en aquesta, així com, la referent al lloc de prestació de serveis d'atenció, emergència, recolzament i

---

¹¹ De Hoyos, Montserrat. (2009). *Tutela Jurisdiccional frente a la violencia de género: Aspectos procesales, civiles, penales y laborales*. (1a ed., p. 301-303). Valladolid: Lex Nova

¹² Espanya. Llei Orgànica sobre Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere, de 28 de desembre de 2004. (BOE [en línia], núm. 313, 29-12-2004, pàg. 42166-42167). <<http://www.boe.es/boe/dias/2004/12/29/pdfs/A42166-42197.pdf>>. [Consulta: 13 de gener del 2014].>

recuperació integral. Es garanteix que les dones amb discapacitat, víctimes de violència de gènere, tinguin accés integral a la informació sobre els seus drets i els recursos existents. Aquesta informació s'haurà de donar en un format accessible i comprensible per a les persones amb discapacitat, tals com la llengua de signes o altres modalitats o opcions de comunicació, inclosos els sistemes alternatius i augmentatius¹³. Finalment, l'article regula que s'articularen tots els mitjans necessaris per tal que les dones víctimes de violència de gènere que per les seves circumstàncies personals i socials puguin tenir una major dificultat per a l'accés integral a la informació, tinguin garantit l'exercici efectiu d'aquest dret d'informació¹⁴.

3.4. Llei 4/2015 del 27 d'abril, de l'Estatut de la Víctima del Delicte

Actualment, trobem la Llei de l'Estatut de la Víctima del delicte¹⁵ que entrarà en vigor a l'octubre del 2015. D'aquesta llei n'he pogut extreure com els poders públics ofereixen una resposta no només jurídica sinó també social a les víctimes, reparadora dels danys en el procés penal i minimitzadora d'altres efectes

---

¹³ Els sistemes alternatius i augmentatius de comunicació són tècniques adreçades a persones amb discapacitat motriu. Els sistemes augmentatius de comunicació són formes d'expressió alternatives a la parla per a persones que no l'han adquirida o que l'han perduda. Uns exemples en serien els comunicadors electrònics amb veu, formes de comunicació basades en els gestos i els signes manuals, etc. Podeu consultar-ne l'informació detallada sobre aquests sistemes alternatius i augmentatius aquí: <http://www.utac.cat/inici/informacio>

¹⁴ Espanya. Llei Orgànica sobre Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere, de 28 de desembre de 2004. (BOE [en línia], núm. 313, 29-12-2004, pàg. 42171). <<http://www.boe.es/boe/dias/2004/12/29/pdfs/A42166-42197.pdf>>. [Consulta: 13 de gener del 2014].

¹⁵ Espanya. Llei de l'Estatut de la Víctima del delicte, de 27 d'abril de 2015. (Butlletí Oficial de l'Estat [en línia]). <http://www.boe.es/boe_catalan/dias/2015/04/28/pdfs/BOE-A-2015-4606-C.pdf>. [Consulta: 25 de maig del 2015].

traumàtics des de la perspectiva moral. En aquest Estatut, d'acord amb la normativa europea, es defensen els béns tant materials com morals i els del conjunt de la societat.

Igualment, es reconeixen una sèrie de drets de les víctimes en l'àmbit del procés penal, inclosos els drets de protecció i indemnització.

És fonamental el fet d'oferir a la víctima les màximes facilitats per a l'exercici i tutela dels seus drets, amb la disminució de tràmits innecessaris que suposin la segona victimització, una victimització secundària totalment rebutjable. I cal atorgar-li una informació i orientació eficaç dels drets i serveis que li corresponen, la derivació per l'autoritat competent, proporcionar-li un tracte humà i la possibilitat de fer-se acompanyar per la persona que designi en tots els seus tràmits, a més a més de la representació processal que procedeixi, entre d'altres mesures¹⁶.

També veiem com es posa èmfasi en el reconeixement, protecció i suport a la víctima, que aquest també s'estén a la seva dimensió moral i que no es limita als aspectes materials i a la reparació econòmica dels danys.

Val a dir, que un dels meus grans dubtes que em sorgeix sovint, i que va ser una de les causes per la qual vaig decidir investigar sobre aquest tema, va ser el fet de preguntar-me si realment les diferents institucions, tant l'Administració Pública, el Poder Judicial, els col·lectius professionals, com també les persones concretes que des del seu lloc de treball tenen contacte amb les víctimes, disposen d'una col·laboració institucional, mitjançant la qual puguin seguir un protocol d'actuació regit per una coordinació i col·laboració per tal d'agilitzar qualsevol tràmit i fer-ho amb el mínim de temps possible i només amb les accions útils i necessàries sense que es repeteixin processos ni ens trobem davant una segona victimització, i fins i tot una possible tercera, totalment innecessària i perjudicial per a la víctima.

---

¹⁶ Espanya. Llei de l'Estatut de la Víctima del delictes, de 27 d'abril de 2015. (Butlletí Oficial de l'Estat [en línia]). <http://www.boe.es/boe_catalan/dias/2015/04/28/pdfs/BOE-A-2015-4606-C.pdf>. [Consulta: 25 de maig del 2015].

He trobat la resposta a l'interrogant plantejat en aquest mateix Estatut que he estat comentant fins ara. En ell s'afirma que l'efectivitat d'aquests drets (els de la víctima) fa necessària la màxima col·laboració entre les diferents institucions, i també l'impuls d'oficines especialitzades, de la formació tècnica, inicial i continuada del personal, i de la sensibilització que comporta el tracte amb la víctima¹⁷.

Aquest últim punt també em generava, i em segueix generant inquietud, ja que no sempre ens trobem davant l'especialització adequada, per això insisteixo en la necessitat de fer una recerca sobre aquesta qüestió, analitzant la normativa existent i el que succeeix a la pràctica.

El meu estudi es centra en els drets de les víctimes de violència de gènere, principalment, en el dret d'informació, i en el Títol I d'aquest Projecte de Llei hi trobem regulat el dret a obtenir informació de tota autoritat o funcionari al que es recorri, amb un llenguatge senzill i accessible, des del primer contacte. S'estableix que la informació ha de ser detallada i actualitzada, i que ha d'orientar i informar sobre els drets que assisteixen a la víctima en qüestions com, per exemple, mesures de recolzament disponibles, la manera d'exercir el seu dret a denunciar, condicions de protecció, etc. També disposa específicament el dret d'assistència lingüística gratuïta a la víctima que desitgi interposar denúncia i traducció gratuïta del resguard de la interposició de la denúncia. Així mateix, es reconeix a la víctima el dret de rebre informació sobre certes característiques de la causa penal. Es desenvolupa també al mateix Títol I, el dret a la traducció i interpretació, tant en les entrevistes, incloses les policials, com en la participació activa a les vistes, i inclou també el dret a la traducció escrita i gratuïta de la informació essencial,

---

¹⁷ Espanya. Llei de l'Estatut de la Víctima del delictes, de 27 d'abril de 2015. (Butlletí Oficial de l'Estat [en línia]). <http://www.boe.es/boe_catalan/dias/2015/04/28/pdfs/BOE-A-2015-4606-C.pdf>. [Consulta: 25 de maig del 2015].

sobretot la decisió de posar concepte a la causa i de la designació de lloc i hora del judici¹⁸.

A més a més, per obtenir una visió encara més àmplia de la legislació corresponent a les víctimes de violència de gènere, he consultat la pàgina Web del Consell General del Poder Judicial¹⁹. En la mateixa, he pogut localitzar fàcilment una Guia de criteris d'actuació judicial davant la violència de gènere, actualitzada de l'any 2013²⁰. En aquesta guia es fa especial ressò de la importància i la necessitat que ens trobem en la nostra societat d'eradicar un greu problema: la violència de gènere. Conductes que anys enrere no eren penades, i com textualment explica la citada guia:

“durante siglos la violencia se ha ejercido en el seno de la familia sin que ello provocara ningún tipo de reacción estatal”

Aquesta també inclou les anteriorment citades Decisió Marc 2001/220/JAI i Llei Orgànica 1/2004, pel que m'ha estat d'ajuda per acabar-les de comprendre des d'una perspectiva no tant específica en termes de tecnicismes. A més a més, hi podem trobar com se'n desprèn que des del Protocol d'Actuació de les Forces i Cossos de la Seguretat i de Coordinació amb els Òrgans Judicials per la protecció de les víctimes de violència domèstica i de gènere²¹, es disposa que les Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat, des del moment en què tinguin coneixement de fets que poguessin ser constitutius d'infracció penal en matèria de violència de gènere i domèstica, tenen

---

¹⁸ Espanya. Llei de l'Estatut de la Victima del delictes, de 27 d'abril de 2015. (Butlletí Oficial de l'Estat [en línia]). <http://www.boe.es/boe_catalan/dias/2015/04/28/pdfs/BOE-A-2015-4606-C.pdf>. [Consulta: 25 de maig del 2015].

¹⁹ Consell General del Poder Judicial. *Poder Judicial España: La Justicia a tu servicio*. Recuperat 13 de febrer de 2014, des http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder_Judicial/En_Portada/Guia_de_criterios_de_actuacion_judicial_frente_a_la_violencia_de_genero

²⁰ Podeu consultar la Guia de Criteris d'actuació Judicial davant la violència de gènere aquí: <http://www.poderjudicial.es/stfls/SALA%20DE%20PRENSA/EN%20PORTADA/Gu%C3%ADa%20de%20criterios%20de%20actuacion%20de%20violencia%20de%20genero%20actualizaci%C3%B3n%202013.pdf>

²¹ Podeu consultar el Protocol d'Actuació de les Forces i Cossos de Seguretat i de Coordinació amb els Òrgans Judicials per la protecció de les víctimes de violència domèstica i de gènere, aquí: <http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Violencia-domestica-y-de-genero/Guias-y-Protocolos-de-actuacion/Protocolos/Protocolo-de-actuacion-de-las-Fuerzas-y-Cuerpos-de-Seguridad-y-coordinacion-con-los-organos-judiciales-para-victimas-de-violencia-domestica-y-de-genero----adaptado-a-la-LO-1-2004--de-Medidas-de-Proteccion-Integral-contra-la-Violencia-de-Genero-->

l'obligació d'informar a la víctima del seu dret a l'assistència jurídica. També, des del llibre *"Tutela Jurisdiccional Frente a la violencia de género: Aspectos procesales, civiles, penales y laborales"* de Montserrat de Hoyos Sancho²², es fa ressò de la plena conscienciació del Cos Nacional de Policia, sobre la gravetat del fenomen de la violència de gènere, i del seu caràcter multidisciplinar a l'hora de gestionar casos d'aquestes característiques. Com podem veure tot seguit, recull textualment:

"Por ello, la respuesta policial ante las situaciones de violencia de género, y siguiendo el espíritu multidisciplinar e integral de la Ley Orgánica 1/2004, de Medidas de Protección Integral contra la violencia de género se asienta sobre cuatro pilares básicos:

- 1. La prevención. Mediante la implementación de acciones dirigidas a evitar la comisión de actos violentos contra la mujer.*
- 2. La atención o asistencia. Dirigida a todas las víctimas en general, y muy especialmente a las mujeres víctimas de violencia de género.*
- 3. La protección. Desde la primera actuación policial, la interposición de la denuncia, y un posterior seguimiento, no solo hasta la celebración del acto del juicio oral, sino para aquellos supuestos en los que o bien, con carácter previo se dicten medidas de protección, o bien el control de las penas y medidas de seguridad dictadas por sentencia firme.*
- 4. La integración y rehabilitación. Canalizando el Cuerpo Nacional de Policía acciones y gestiones de integración de la víctima en la Sociedad a través de programas sociales y asistenciales específicos."*

Per últim, un altre punt important que hi podem trobar fa referència a l'article 776 de la LeCrim²³, en el qual es pot veure com s'encomana al Secretari Judicial la funció de dur a terme la informació a la persona ofesa o perjudicada dels seus drets, en el cas que no ho hagués efectuat prèviament la Policia Judicial.

Així doncs, també m'ha estat d'ajuda la consulta al *"Protocol d'Actuació de les Forces i Cossos de Seguretat i coordinació amb els òrgans judicials per les víctimes de violència de gènere"*²⁴, el qual disposa la obligació de les Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat,

---

²² De Hoyos, Montserrat. (2009). *Tutela Jurisdiccional frente a la violencia de género: Aspectos procesales, civiles, penales y laborales*. (1a ed.). Valladolid: Lex Nova.

²³ Podeu consultar l'article 776 LeCrim aquí: http://noticias.juridicas.com/base_datos/Penal/lecr.l4t2.html#a776

²⁴ Espanya. Protocol d'Actuació de les Forces i Cossos de Seguretat i de Coordinació amb altres Òrgans Judicials per la protecció de les víctimes de violència domèstica i de gènere, de 10 de juny de 2004.

des del mateix moment en què tinguin coneixement de fets que poguessin ser constitutius d'infracció penal en matèria de violència de gènere i domèstica, d'informar a la víctima del seu dret a l'assistència jurídica en els termes que disposa l'article 20 de la LO 1/2004 anomenada anteriorment.

També, contempla que s'haurà de facilitar a la víctima els mecanismes o dispositius tècnics que permetin una comunicació ràpida, fluida i permanent entre la víctima i el cos o força de seguretat corresponent. Així com en el cas que es trobin en una situació de risc existent per a la víctima, se l'haurà d'informar sobre l'adopció de mesures d'autoprotecció, i també se li donarà informació expressa sobre els serveis d'orientació jurídica gratuïta i d'assessorament d'un advocat especialitzat²⁵. En els casos que es pugui, aquesta informació la podrà subministrar el corresponent Punt de Coordinació o Oficina d'Atenció a la Víctima.

També, per poder entendre millor la normativa anteriorment analitzada, he fet ús de dues ponències que es van pronunciar a Granada el 23 i 24 de febrer del 2006 al II Congrés Sobre Violència Domèstica i de Gènere. Es tracta de la ponència sobre L'aplicació de la Llei Orgànica de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, de la ponent Montserrat Comas D'argemir Cendra²⁶ i també de la ponència de Resurrección Utrilia Hernán²⁷ sobre la Importància del dret a la informació de les

---

(Comissió de Seguiment de la Implantació de l'Ordre de Protecció de les Víctimes de Violència Domèstica [en línia]. <http://www.observatorioviolencia.org/upload_images/File/DOC1182341620_PROTOCOLO_ACTUACION_POLICIA.pdf>. [Consulta: 21 de març del 2014].

²⁵ Espanya. Protocol d'Actuació de les Forces i Cossos de Seguretat i de Coordinació amb altres Òrgans Judicials per la protecció de les víctimes de violència domèstica i de gènere, de 10 de juny de 2004. (Comissió de Seguiment de la Implantació de l'Ordre de Protecció de les Víctimes de Violència Domèstica [en línia], pàg. 5-6). <http://www.observatorioviolencia.org/upload_images/File/DOC1182341620_PROTOCOLO_ACTUACION_POLICIA.pdf>. [Consulta: 21 de març del 2014].

²⁶ Comas, M. (2006). La aplicación de la Ley Orgánica de medidas de protección integral contra la violencia de género. *II Congreso Sobre Violencia Doméstica y de Género*. Granada: Observatorio contra la violencia doméstica y de género (España).

²⁷ Utrilia, R. (2006). La importancia del derecho a la información de las víctimas de violencia de género en la Ley Orgánica 1/2004 de 28 de diciembre de medidas de protección integral contra la violencia de género. *II Congreso Sobre Violencia Doméstica y de Género*. Granada: Observatorio contra la violencia doméstica y de género (España).

víctimes de violència de gènere a la Llei Orgànica 1/2004 de 28 de desembre de mesures de protecció integral contra la violència de gènere²⁸.

La primera ponència, la de Montserrat Comas, m'ha estat molt útil ja que una vegada més, també es parla de la Llei Orgànica 1/2004, des d'un punt de vista més entenedor i pròxim, fent referència també a la importància del dret d'informació, assistència jurídica i drets laborals de les dones víctimes de violència.

Pel que fa a la ponència de Resurrección Utrilla, es centra en la importància del dret d'informació de les víctimes de violència de gènere en el marc de la Llei Orgànica 1/2004 i de la necessitat de crear instruments adequats per una correcta coordinació que pugui garantir l'efectivitat de les mesures de protecció i seguretat, així com amb les altres mesures de tipus social, sanitari, psicològic, etc.

Fins ara ens hem centrat en els drets de la víctima del delictes de violència de gènere, però per concloure amb aquest apartat més teòric i normatiu també serà interessant explicar l'altra cara de la moneda: El detingut i els seus drets.

Així doncs, comentarem els punts més rellevants de la Directiva 2012/13/UE del Parlament Europeu i del Consell de 22 de maig de 2012 relativa al dret d'informació en els processos penals²⁹ i del Projecte de Llei Orgànica de modificació de la LECrim per a l'enfortiment de les garanties processals i la regulació de les mesures d'investigació tecnològica³⁰. Al punt quatre d'aquest Projecte de Llei citat, es proposa una nova redacció per als apartats 2, 3, 4, 5 i 6 de l'article 520, i també s'introdueixen apartats nous: 2 bis, 7 i 8. El contingut d'aquestes modificacions es basa sobretot en el dret d'informació de tota persona detinguda o presa, un dret que regula que se l'ha d'informar per escrit, en llenguatge senzill i accessible, en una llengua que l'entengui i de manera immediata, dels fets que se li atribueixen i de les raons per les quals se'l

---

²⁸ Podeu consultar la ponència de Montserrat Comas aquí: http://www.poderjudicial.es/stfls/PODERJUDICIAL/DOCTRINA/FICHERO/01.1ponencia_Comas_1.0.0.pdf

Podeu consultar la ponència de Resurrección Utrilla aquí: http://www.poderjudicial.es/stfls/PODERJUDICIAL/DOCTRINA/FICHERO/03.4ponencia_utirlla_1.0.0.pdf

²⁹ Podeu consultar aquesta directiva aquí: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:142:0001:0010:es:PDF>

³⁰ Podeu consultar aquest Projecte de Llei aquí: <http://icaib.org/wp-content/uploads/2015/03/LECRim-2.pdf>

priva de llibertat, així com dels drets que disposa (ens interessa especialment, el dret a ser assistit gratuïtament per un intèrpret quan no entengui la llengua oficial de l'actuació, o en els casos de persones sordes o discapacitat auditiva, així com de persones amb dificultats del llenguatge). És a dir que, tota la informació s'haurà de facilitar en llenguatge comprensible i accessible pel destinatari, adaptant-la a la seva edat, maduresa, discapacitat o qualsevol circumstància personal que pugui derivar en una limitació de la capacitat d'entendre la informació que se li faciliti. Per últim, però no per això menys important, trobem la Directiva 2012/13/UE, que fa referència al dret d'informació de les persones sospitoses o acusades. D'aquesta Directiva ens interessa sobretot els articles 3, 4 i 6. En l'article 3, sobre el dret a la informació dels drets, al seu apartat 1 s'exposa que tots els Estats membres hauran de garantir que les persones sospitoses o acusades rebin amb rapidesa la informació sobre, com a mínim, dels següents drets processals:

- “ a) El dret a tenir accés a un advocat;
- b) El dret eventual a rebre assistència lletrada gratuïta i les condicions per obtenir-la;
- c) El dret a ser informat de l'acusació, de conformitat amb l'article 6;
- d) El dret a interpretació i traducció;
- e) El dret a romandre en silenci;”

En l'apartat 2 del mateix article, també disposa que els Estats membres han de garantir que la informació establerta en l'apartat 1 s'haurà de proporcionar ja sigui verbalment o de manera escrita, amb llenguatge entenedor i tenint en compte les necessitats particulars de les persones sospitoses o acusades que siguin vulnerables.

En l'article 4 veiem com en el seu apartat 1 s'exposa que els Estats membres hauran de garantir que tota persona sospitosa o acusada que sigui detinguda o privada de la seva llibertat, haurà de rebre amb rapidesa una declaració de drets escrita. Aquesta declaració la podrà llegir i la podrà conservar en tot moment mentre duri la privació de llibertat. També, l'apartat 2 d'aquest mateix article recull que la declaració de drets que hem anomenat en l'apartat 1, haurà de contenir informació sobre els següents drets:

- “ a) el dret d'accés als materials de l'expedient;

- b) el dret a informar a les autoritats consulars i a una persona;
- c) el dret d'accés a l'atenció mèdica urgent, i
- d) el màxim número d'hores o dies que una persona sospitosa o acusada pot estar privada de llibertat abans de ser portada davant una autoritat judicial.”

Finalment, a l'article 6 d'aquesta Directiva s'exposa el dret a rebre informació sobre l'acusació. Així doncs, després de veure una pinzellada sobre l'altre cara de la moneda, podem extreure'n que és tant necessari que estiguin regulats els drets de les víctimes com els drets dels acusats, ja que només així en podrem obtenir les garanties processals del nostre sistema penal amb la certesa que s'estan realitzant les tasques idònies de cada moment i en funció de cada situació, sense vulnerar els drets de ningú, ni de la víctima ni de l'acusat, per una justícia equitativa i igualitària per a tothom.

4. EL CAS CONCRET DE LES VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE. COM REBEN INFORMACIÓ EN LES DIFERENTS FASES DEL PROCÉS? QUÈ PASSA A LA PRÀCTICA?

Per tal d'obtenir informació sobre el què succeeix en la realitat respecte al dret d'informació a la víctima de violència de gènere en el procés penal, he enfocat la recerca en dos punts:

- Anàlisi de la Llei 4/2015, del 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delictes³¹.
- Recopilació d'informació a través d'entrevistes a diferents professionals.

Respecte al primer punt, l'anàlisi de la Llei 4/2015, del 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delictes, s'observa com el que es vol aconseguir mitjançant aquesta llei, és oferir des dels poders públics una resposta el més àmplia possible a les víctimes, una resposta que no només serà jurídica sinó també de caire social, partint del reconeixement de la dignitat de les víctimes i de la defensa dels seus béns, tan els materials com els morals. Aquesta llei intenta recopilar les normatives Europees existents respecte aquesta matèria i recollir també la demanda de la societat espanyola.

Des de la present llei es fa referència a la necessitat de crear i dotar a les diferents institucions de l'Estat, de protocols d'actuació i de procediments de coordinació i col·laboració, així com d'oficines especialitzades, de formació tècnica inicial i continuada del personal i també de la sensibilització que es necessita per al tracte amb la víctima. Tot això sense deixar enrere la participació d'associacions i col·lectius.

Centrant-nos amb el dret d'informació, es regula aquest dret de manera que qualsevol autoritat o funcionari al que la víctima es dirigeixi, amb llenguatge senzill i accessible, i des del primer contacte, li ha de facilitar tota la informació necessària, detallada i actualitzada, i ha d'informar i orientar dels drets dels que disposa, com per exemple condicions de protecció, assessorament i defensa jurídica, indemnitzacions, interpretació i traducció, etc.

En l'article 3 de la mateixa llei, hi trobem regulats els drets de les víctimes:

“ 1. Tota víctima té dret a la protecció, informació, suport, assistència i atenció, així com a la participació activa en el procés penal i a rebre un tracte respectuós, professional, individualitzat i no discriminatori des del seu primer contacte amb les autoritats o funcionaris, durant l'actuació dels serveis d'assistència i suport a les víctimes i de justícia restaurativa, al llarg de tot el procés penal i per un període de temps adequat després de la

³¹ Espanya. Llei 4/2015 de 27 d'abril de 2015, de l'Estatut de la víctima del delictes. (Butlletí Oficial de l'Estat [en línia]). < http://www.boe.es/boe_catalan/dias/2015/04/28/pdfs/BOE-A-2015-4606-C.pdf >. [Consulta: 2 de maig del 2015].

seva conclusió, amb independència de que es conegui o no la identitat de l'infractor i del resultat del procés.

2. L'exercici d'aquests drets es regirà per el que s'ha disposat en la present Llei i en les disposicions reglamentàries que la desenvolupen, així com per el que s'ha disposat en la legislació especial i en les normes processals que resultin de l'aplicació.”

També podem observar com en relació al dret d'informació, en la present Llei s'inclou el dret a entendre i a ser entesa (art. 4), el dret a la informació des del primer contacte amb les autoritats competents (art. 5), els drets de la víctima com a denunciant (art. 6), el dret a rebre informació sobre la causa penal (art. 7), el dret a la traducció i interpretació (art. 9), la comunicació i revisió del sobreseïment de la investigació a instància de la víctima (art. 12), i finalment en l'article 28 es disposen les funcions de les Oficines d'Assistència a les Víctimes, en les quals trobem la informació general dels seus drets i sobre la possibilitat d'accedir a un sistema públic d'indemnitzacions, i la informació sobre els serveis especialitzats disponibles que es puguin assistir a la víctima en funció de les seves circumstàncies personals i de la naturalesa del delictes del qual hagi estat objecte.

En general, amb tot el que es disposa a la present Llei de la que hem estat fent referència, sembla que a partir d'ara tot hagi d'estar més clar, que les institucions sabran com actuar i quin protocol seguir, i que les víctimes disposaran de tota la informació necessària en qualsevol de les fases del procés penal (abans, durant i després), ja que mitjançant aquesta s'engloben les disposicions de la Decisió Marc 2001/220/JAI, de la Directiva 2012/29/UE i de la LO 1/2004 de les quals hem fet referència amb anterioritat. Així doncs, un sol text legislatiu que permet una correcta actuació per part de les institucions de l'estat i simplicitat a l'hora d'aplicar la normativa.

En relació al segon punt que hem anomenat anteriorment, la recopilació d'informació a través de diferents professionals, comentar que he entrevistat a Laura Servent, advocada especialitzada en Dret de Família; a Yvonne Roca de l'Oficina d'Atenció a la Víctima i a Gemma Ramió, metge de família al Centre d'Atenció Primària de Taialà.

Amb l'entrevista a Laura Servent, ens hem pogut aproximar a la realitat que viuen les víctimes de violència de gènere, sobretot a l'hora de prendre contacte amb terceres persones, ja sigui un advocat, a les instàncies policials, etc. Quan se les ha d'informar de les diferents coses que necessita saber, s'ha de vigilar molt en el moment en que ella es troba. Normalment estan col·lapsades, desbordades amb la situació, i si se'ls donés molta informació de cop tampoc sabrien processar-la i no retindrien tot el que és necessari. Laura Servent ens explica que el que és sobretot molt important al principi és l'acompanyament i l'assistència psicològica a la víctima, i que és on s'ha de començar a actuar. Que a mida que vagi assumint tot el que ha passat i estigui millor se la pot anar informant dels seus drets i de tot el que necessiti, però que en un primer moment no és bo de sobrepassar-la amb massa informació, a no ser que ella mateixa ho demani. Laura Servent comenta que avui dia es disposa de molta informació gràcies a les noves tecnologies i mitjans de comunicació, des de internet, anuncis per la televisió, telèfons d'emergències com el 112, el 900 900 120 i el 016 que és especialitzat en violència de gènere. Afirmar que qui vol informació l'aconsegueix, ja sigui per un mitjà o per un altre, i que les dones que retiren les denúncies o que abandonen el procés judicial mai és per la manca d'informació. No obstant, també ens ha pogut explicar que tot i la gran informació que tenim a l'abast, una víctima que està acompanyada per un advocat sempre està més informada, ja que l'advocat té com a obligació informar-la de tot procediment, i ella pot preguntar tots els dubtes que li succeeixin en qualsevol moment. També val a dir que actualment hi ha especial sensibilització respecte al tema de violència de gènere. Disposem d'un torn especialitzat en aquest tema, amb personal format i coneixedor del cicle de la violència el qual amb menys de dues hores acudeix on se'l requereix.

En segon lloc, l'entrevista a Yvonne Roca des de l'Oficina d'Atenció a la Víctima, ens posa en coneixement que la gran majoria de les víctimes de violència de gènere que acudeixen a l'Oficina ja han passat per les comissaries de Mossos d'Esquadra o de la Policia Municipal dels seus municipis de residència. Així doncs, afirma que la informació que els donen des de les instal·lacions policials és per escrit i molt completa, però que pel fet que conté molta informació, i pel moment emocional en que es troben les víctimes, sovint no la llegeixen detingudament. També, es troben que la informació que han rebut de forma verbal tampoc l'han integrat en la seva

totalitat ja que es troben bastant confoses. Per tant, això ens afirma que és necessària la intervenció en un segon moment més tranquil per la víctima i durant el seguiment que se'n fa. També ens explica que pel que fa al tema de que la víctima disposi d'advocat com a representant i intermediari amb el sistema judicial actualment és la millor opció, que és més fàcil de disposar de tota la informació si es té un advocat, i que així ho informen a la víctima per tal que aquesta opti per demanar-lo i en els casos que reuneixen els requisits legals, també es puguin acollir a la justícia gratuïta. Ens informa també que des de l'Oficina d'Atenció a la Víctima es coordinen les ordres de protecció per a víctimes de violència domèstica i de gènere. Així doncs, donen informació dels recursos d'àmbit psicosocial, recursos on les víctimes poden ser ateses per rebre suport psicològic, informació de possibles ajudes econòmiques i informació sobre el significat i efectes de les mesures penals i del procediment judicial. Finalment també els poden donar informació d'altres recursos com per exemple la derivació al Servei d'Orientació Jurídica. A mode de conclusió, Yvonne ens explica que les víctimes que passen pel circuit policial i judicial reben informació suficient. No obstant això, sovint la reben en un moment emocional difícil per processar-la pel que a través del seguiment s'ha de poder garantir que aquesta informació hagi estat entesa. Com a mancança ens apunta que les víctimes que arriben al jutjat sense passar per la policia no disposen de tota la informació prèviament.

Per últim, l'entrevista amb Gemma Ramió ha estat molt interessant. Explica que des del Centre d'Atenció Primària on treballa (a Taialà), les actuacions dels professionals que atenen les víctimes de violència de gènere són molt coordinades, que la majoria actuen igual davant un cas d'aquesta mena sense que les accions depenguin de cap elecció personal del professional mèdic, malgrat que afirma que no tenen cap protocol mèdic a seguir. Quan es troben davant d'un cas de maltractaments, inicialment elaboren tota la història i realitzen l'exploració del pacient, sobretot per valorar les lesions tant físiques com psicològiques que poden tenir i així fer-ho constar a la història clínica. Tot pacient que ha estat visitat per un cas de violència implica fer un "parte" judicial, és a dir que encara que la víctima no ho vulgui ells ho han de fer per tal que així en pugui quedar constància per les conseqüències que se'n puguin derivar. Gemma explica que un cop han realitzat totes les accions necessàries des del CAP,

deriven la víctima amb el/la treballador/a social del centre per tal que pugui informar-la de tot el que és precís i també la deriven a la Unitat d'Atenció a la Dona Maltractada de l'Ajuntament de Girona que funciona molt bé. Agraeix molt la tasca que realitza la Treballadora Social del centre ja que és de gran ajuda perquè orienta tant al metge com al pacient sobre els recursos i ajuts que disposen. Per últim, ens explica que tenen molt bona col·laboració amb les autoritats policials, que estan molt conscienciades, i afegeix que creu que els casos de violència de gènere detectats al CAP es resolen adequadament. També podem trobar especial èmfasi sobre la gran conscienciació i especialització del Cos Nacional de Policia respecte als temes de violència de gènere, al llibre de Montserrat de Hoyos que anteriorment hem citat³². No obstant això, ens afegeix una possible millora al respecte: creu que s'hauria de treballar i insistir en que les víctimes notifiquin els maltractaments, i sobretot ajudar-les a treure's la por, tot i que és conscient de que és una tasca molt difícil degut a les possibles represàlies que això els pot comportar, i sobretot, encara és molt més difícil quan hi ha fills.

5. POSSIBLES LÍNIES D'ACTUACIÓ PER MILLORAR LA SITUACIÓ ACTUAL.

CONCLUSIONS

Com a conclusió final de tot el treball se'n pot extreure que malgrat tot, no són tantes les deficiències que ens trobem actualment en el nostre sistema penal i judicial.

A l'inici de plantejar-me aquest tema de recerca, tenia la sensació que realment el resultat seria en concordança a la hipòtesi plantejada al principi, és a dir que a la pràctica realment sí que es vulnerava el dret d'informació de la víctima del delictes. Però vista la normativa vigent que està molt preparada per tal de regular amb gran extensió aquest dret d'informació, i vistes també algunes experiències de professionals

---

³² De Hoyos, Montserrat. (2009). *Tutela Jurisdiccional frente a la violencia de género: Aspectos procesales, civiles, penales y laborales*. (1a ed.). Valladolid: Lex Nova.

de diferents àmbits que en el seu dia a dia es troben amb aquests casos de violència de gènere, veiem com malgrat que semblava que es vulnerava clarament aquest dret, en realitat no es vulnera, sinó que hem trobat algun aspecte millorable.

És cert que pel que fa al tema de la violència de gènere, anys enrere hi havia molta desinformació i molt poca sensibilitat cap a les persones que ho patien. Ara doncs, tant a través de la legislació analitzada com de les entrevistes personals dutes a terme amb diferents professionals que es veuen implicats, podem veure com a la nostra societat s'ha fet un pas de gegant al respecte. La població i els professionals estan molt més sensibilitzats, i gràcies als mitjans de comunicació tenim molta informació disponible al nostre abast, però sobretot, les qui també la tenen a la seva disposició són les pròpies víctimes, que a falta d'alguna mancança en el sistema poden trobar molta informació ja sigui a través d'internet, per la televisió, als telèfons especialitzats, etc.

Així doncs, a través d'aquesta recerca d'informació hem vist com no es vulnera en la seva totalitat el dret d'informació de la víctima del delictes, sinó que hem trobat dos punts del sistema que es podrien millorar o que podrien ajudar a donar millors resultats al respecte:

- Que la víctima estigui igual d'informada tant si té un advocat com no, ja que hem vist com la víctima que va acompanyada per un advocat sempre disposa de molta més informació, en tot moment té la persona especialitzada que li explica tot el que necessita.
- Que la víctima estigui completament informada de totes les ajudes i protecció que se li pot brindar per tal que pugui denunciar sense por. Això seria un punt millorable ja que moltes víctimes no s'atreveixen a denunciar possiblement per la manca d'informació en aquest únic aspecte d'ajudes i protecció, i sobretot si tenen fills i creuen que soles no podrien tirar endavant (ja sigui per temes econòmics, vivenda, etc.).

Aquests dos punts a millorar serien dues possibles línies d'actuació que crec que tindrien fàcil solució. Es podria instaurar una figura "d'acompanyant" per a cada

víctima de violència de gènere. Amb això vull dir que en el primer lloc on es dirigís la víctima i on es confirmés el maltractament (tant si és a instàncies policials com als serveis mèdics, etc.), se li assignés una persona que desenvolupés les funcions d'acompanyament a la víctima. Una persona que tingués els coneixements necessaris per tal d'informar a la víctima, sempre amb el ritme necessari per tal de que compregués tot el que se li diu. Un acompanyant amb coneixements multidisciplinaris que conegués d'ajudes, protecció, àmbit judicial, etc.. Una persona amb qui podria establir confiança i sentir-se recolzada, i sobretot estar informada de tot.

Amb una única solució resoldríem els dos problemes. Així doncs, les víctimes estarien plenament informades de tot tant si disposen d'advocat com no. I en segon lloc, això permetria que moltes més víctimes s'atreuissin a denunciar, ja que coneixerien de les ajudes i protecció que se'ls pot brindar.

6. BIBLIOGRAFIA

- Consell General del Poder Judicial. *Poder Judicial España: La Justicia a tu servicio*. Recuperat 13 de febrer de 2014, des de <http://www.poderjudicial.es>
- Consell General del Poder Judicial (2013). *Guía de criterios de actuación judicial frente a la violencia de género*. Recuperat de <http://www.poderjudicial.es/stfls/SALA%20DE%20PRENSA/EN%20PORTADA/Gu%C3%ADa%20criterios%20actuacion%20violencia%20genero%20actualizaci%C3%B3n%202013.pdf>
- Consell General del Poder Judicial (2005). *Protocolo de actuación de las Fuerzas y Cuerpos de Seguridad y coordinación con los órganos judiciales para víctimas*

- de violencia de género*. Recuperat 20 de febrero de 2014, des de <http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Violencia-domestica-y-de-genero/Guias-y-Protocolos-de-actuacion/Protocolos/Protocolo-de-actuacion-de-las-Fuerzas-y-Cuerpos-de-Seguridad-y-coordinacion-con-los-organos-judiciales-para-victimas-de-violencia-domestica-y-de-genero----adaptado-a-la-LO-1-2004--de-Medidas-de-Proteccion-Integral-contr-la-Violencia-de-Genero-->
- De Hoyos, Montserrat. (2009). *Tutela Jurisdiccional frente a la violencia de género: Aspectos procesales, civiles, penales y laborales*. (1a ed.). Valladolid: Lex Nova.
  - Espanya. Llei de l'Estatut de la Víctima del Delicte, de 27 d'abril de 2015. (Butlletí Oficial de l'Estat [en línia]). <http://www.boe.es/boe_catalan/dias/2015/04/28/pdfs/BOE-A-2015-4606-C.pdf>. [Consulta: 2 de maig del 2015].
  - Espanya. Llei Orgànica sobre Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere, de 28 de desembre de 2004. (BOE [en línia], núm. 313, 29-12-2004, pàg. 42166-42197). <<http://www.boe.es/boe/dias/2004/12/29/pdfs/A42166-42197.pdf>>. [Consulta: 13 de gener del 2014].
  - Espanya. Projecte de Llei de l'Estatut de la Víctima del delicte, de 5 de setembre de 2014. (Congrés dels Diputats [en línia]). <http://www.congreso.es/public_oficiales/L10/CONG/BOCG/A/BOCG-10-A-115-1.PDF>. [Consulta: 2 d'abril del 2015].
  - Europa. Decisió Marc relativa a l'Estatut de la Víctima en el procés penal, de 15 de març de 2001. (DOCE [en línia], núm. 82, 22-03-2001, pàg. 1-4). <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:082:0001:0004:ES:PDF>>. [Consulta: 20 de gener del 2014].
  - Europa. Directiva per la que s'estableixen normes mínimes sobre els drets, el recolzament i la protecció de les víctimes de delictes, i per la que es substitueix la Decisió Marc 2001/220/JAI del Consell, de 25 d'octubre de 2002. (BOE [en línia], núm. 315, 14-11-2012, pàg. 57-73). <<http://www.boe.es/doue/2012/315/L00057-00073.pdf>>. [Consulta: 7 de febrer del 2014].

- Montero, J., Gómez, J.L. (2011). *Ley de Enjuiciamiento Criminal*. (16 ed.). Valencia: Tirant lo blanch.
- Oromí, S., Lupária, L., Armenta, T., Pereira, S., Ormazábal, G., Scoletta, M., et al. (2011). *Código de Buenas Prácticas para la protección de víctimas especialmente vulnerables: Menores y víctimas de violencia de género*. Madrid: Colex.
- Sanz-Díez, J., Moya, J.M. (2005). *Violencia de género: Ley Orgánica de medidas de protección integral contra la violencia de género*. Barcelona: Ediciones Experiencia
- Aragonese, S., Cubillo, I.J., Jaén, M., Manjón, A., Núñez, J., Requejo, M.T. (2006). *Tutela penal y tutela judicial frente a la violencia de género*. Madrid: Colex

7. AGRAÏMENTS

En primer lloc voldria agrair a la tutora del meu treball, Sílvia Pereira Puigvert, la seva gran dedicació, el suport que m'ha brindat en tot moment i la paciència que ha tingut tot aquest temps en una etapa molt difícil de la meva vida.

També agrair a la meva família i a les meves amistats, el recolzament que m'han facilitat, ja que gràcies a ells he continuat endavant i no he tirat mai la tovallola.

Finalment, però no per això menys important, donar les gràcies a la professora Nidia Camacho Casado per la seva ràpida col·laboració, i també a les diferents professionals

que he pogut entrevistar, Laura Servent, Yvonne Roca i Gemma Ramió, ja que sense la seva ajuda aquest treball no hauria estat possible.